

MESURES BÀSIQUES I IMMEDIATES PER A SALVAR I TRASLLADAR LLIBRES, DOCUMENTS I FOTOGRAFIES AFECTATS PER INUNDACIÓ

Els documents banyats i amb fang es poden recuperar, però l'actuació ha de ser immediata, s'han d'assecar com més prompte millor, ja que per tractar-se de materials orgànics, l'excés d'humitat i les elevades temperatures afavoreixen que dies després de la inundació puguen aparèixer microorganismes, perjudicials per a l'estructura interna del paper i per a la salut humana.

1. PROTECCIÓ PERSONAL CONTRA AGENTS BIOLÒGICS

- EPIs Equips de protecció contra agents biològics; guants, màscares, roba de protecció.

2. TRASLLAT DELS FONS DANYATS A ESPAIS SECS

2.1. ESTABILITZAR L'AMBIENT

- Eliminar l'aigua, manualment o amb bombes de succió.
- Obrir passadissos i vies d'accés per afavorir el pas de l'equip de salvament.
- Ocupar-se dels fons que han caigut de les prestatgeries.
- Eliminar materials banyats que retinguen la humitat, com cortines, catifes, mobles, etc.
- La **temperatura ha de ser menor de 18°C** i la **humitat relativa inferior al 40%**.

Utilitzar deshumidificadors i aparells d'aire condicionat. No posar la calefacció, l'aire condicionat facilita la propagació d'espores. Canviar o netejar filtres, cubetes i conductes.

2.2. TRASLLAT DELS FONS A ESPAIS SECS

- Abans de començar el trasllat classificar el material afectat i prioritzar l'evacuació dels que tenen major valor històric i cultural.
- Decidir si prioritzar el trasllat dels llibres que estan totalment banyats per disminuir la humitat relativa de l'ambient o dels llibres que estan humits, ja que en estos és on més es desplega l'activitat microbiana.
- Seguir les indicacions del personal qualificat i ordenar el material evacuat en grups segons el tractament d'assecamment que vaja a fer-se.
- Fotografiar i portar un registre (formulari) dels moviments durant el trasllat. Identificar cada caixa amb etiquetes indelebles on s'identifique el material traslladat (municipi, nom de l'arxiu, signatura, ubicació).
- Transportar els llibres tal com es troben. No utilitzar aigua ni elements químics per retirar el fang dels llibres o documents. No tancar els llibres banyats que estiguen oberts per a no produir danys als lloms.
- El material malmés on es puguen perdre fragments es pot embolicar amb material sintètic; Remy® , Tyvek® , Hollytex® , Kiara® .
- Els llibres i els documents banyats es transporten en horitzontal en suports rígids com planxes de metacrilat, taulers o caixes de plàstic perforades (les de fruites poden servir), no utilitzar caixes de cartró.

- No apilar llibres a les caixes. Quan es transporten diversos llibres tancats en una caixa, caldrà col·locar-los amb el lloc cap avall.

TRACTAMENT D'ASSECAT A L'AIRE DE LLIBRES I DOCUMENTS AFECTATS PER INUNDACIÓ

1. Buscar un lloc sec, net, ben ventilat i a ser possible amb entrada de llum solar on col·locar adequadament el material afectat perquè s'asseque.

2. La **temperatura ha de ser menor de 18°C** i la **humitat relativa inferior al 40%**.

Utilitzar deshumidificadors i aparells d'aire condicionat. No posar calefacció. No posar la calefacció, l'aire condicionat facilita la propagació d'espores. Canviar o netejar filtres, cubetes i conductes.

3. L'espai s'ha de mantenir ventilat, crear corrent d'aire obrint portes, finestres o usant ventiladors. L'ús d'assecadors pot danyar els documents, millor usar-lo amb aire gelat i a certa distància.

4. Si la documentació està en caixes o arxivadors que s'han banyat, s'extreu amb cura de no desordenar-la ni perdre la informació d'identificació del document, com ara les signatures; per a este fi, si és possible, es poden marcar els documents amb llapis o utilitzar un altre mètode que impedisca el desordre o pèrdua, com pot ser utilitzar cintes de tela, etiquetes, etc.

5. No intentar eliminar el fang dels documents rentant o fregant amb un drap o pinzell, es poden trencar. Millor netejar-los mecànicament una vegada secs.

6. No forçar i intentar separar les fulles enganxades quan estan humides, estan fràgils i es poden trencar. És millor deixar-les assecar, encara que es forme un bloc.

7. Els llibres i documents banyats s'escampen en pla sobre el terra, taules o taulers i es col·loquen sota material absorbent (papers assecants) i entre els fulls dels llibres, quan el material absorbent estiga humit s'elimina i canvia. És important col·locar pesos que impedisquen que les fulles soltes isquen volant per un corrent d'aire; per a això es poden utilitzar llistons de fusta, saquets que pesen, etc.

8. Els llibres s'obriran pel centre i les pàgines s'aniran passant per afavorir l'assecament de totes les parts. Les fotografies es col·locaran una a una sobre el paper assecant amb l'emulsió cap amunt i no se'ls aplicarà aire calent.

9. Si el material no està banyat, sinó humit, i és lleuger com fulles soltes o pamflets, es poden posar en un estenedor improvisat amb cordes i pinces.

10. Si l'assecament es fa en una zona on incideix directament la llum solar sobre el material afectat, s'han d'evitar els temps d'exposició directa a la llum solar excessius.

11. L'absorció d'aigua unfla el paper i l'assecament a l'aire crea deformacions en llibres i documents, per la qual cosa es recomana que l'assecament no siga massa profund i que es col·loque pes damunt dels documents i els llibres tancats per a reduir les deformacions.

12. Cal preveure tindre caixes de cartró o carpetes on tornar a col·locar la documentació una vegada estiga seca.